

Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle

MMM 70/01.02/2018

Tarkemmat säännökset vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden pyyntivälineistä ja menetelmistä

Lausunnon antaja

Eläinten hyvinvointikeskus EHK, Luonnonvarakeskus Luke

Satu Raussi ja Tiina Kauppinen, etunimi.sukunimi@luke.fi

Latokartanonkaari 9

00790 Helsinki

Eläinten hyvinvointikeskus (EHK) (www.elaintieto.fi) on kansallinen asiantuntijaverkosto, jonka tehtävänä on edistää eläinten hyvinvointia tutkitun tiedon avulla. Kiinnostuksen kohteena ovat kaikki eläimet - myös vieraslajisiksi määritellyt - silloin, kun ne ovat kosketuksissa ihmisen kanssa. Eläimen hyvinvointi on eläinyksilön kokemus sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Ihmisen eläinlajille määrittämä haitallinen vieras- tai rauhoittamattoman lajin status ei muuta lajin eläinyksilöiden kykyä kokea ja tuntea.

Pyydystämiseen ja tappamiseen käytetyt välineet ja menetelmät aiheuttavat eläimille eriasteista hyvinvointihaittaa. Hyvinvointihaittaa voi aiheutua myös muille kuin pyynnin kohteena oleville eläimille. Eläinten hyvinvointikeskus toteaa, että vieraslajisia eläimiä koskevat pyydystämisen ja tappamisen säädökset ovat epäselvät. Nyt esitetään säädettäväksi tarkemmin kielletyistä menetelmistä, kun selkeät säädökset sallituista pyynti- ja tappomenetelmistä tarvittaisiin. Menetelmiä tulee arvioida aina myös eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta.

Haitallinen vieraseläinlaji voi aiheuttaa ekologista, terveydellistä, taloudellista tai sosiaalista haittaa. Vieraseläinlajien aiheuttamia haittoja voidaan torjua erilaisin toimenpitein. Supikoirat aiheuttavat tuhoa linnustolle erityisesti kosteikkoalueilla. Siksi supikoiria kannattaisi pyytää erityisesti saaristoalueilla kevättalvella ennen poikasten syntymää, todetaan ehdotuksessa haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmaksi ja leviämistä ehkäiseväksi toimintasuunnitelmaksi (Huusela-Veistola ym., 2019). Supikoiran tehopyynti imee lähialueita lisää supikoiria alueelle, ja tehopyynnin alla supikoirakanta pyrkii nostamaan lisääntymistehoaan (Huusela-Veistola ym., 2019). Merkittävää on myös supikoiran aiheuttama riski rabieksen ja loisten, eritoten myyräekinokokin, mahdollisena levittäjänä. Rabieksen torjunnassa ainoa tehokas keino on syöttirokotteiden käyttäminen (Huusela-Veistola ym., 2019). Syöttirokotteiden käyttö on linjassa EU:n vieraslajiasetuksen kanssa, sillä niiden käyttö ei aiheuta eläimille kipua, tuskaa tai kärsimystä.

Olemme todenneet lausunnoissamme eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle (28.1.2019) sekä maa- ja metsätalousministeriölle (15.2.2019), että vieraslajisia eläimiä koskeviin säädösmuutosehdotuksiin sisältyy eläinten hyvinvoinnin heikkenemisen riskejä. Hyvinvointiriski aiheutuu esimerkiksi siitä, että jatkossa myös metsästyskortittomat henkilöt voisivat pyydystää ja tappaa haitallisen vieraslajin yksilöitä. Hyvinvointiriskin aiheuttaa myös pyynnin ja tappamisen kiellettyjen ja sallittujen menetelmien vaikeaselkoisuus.

3 § Kielletyt pyyntivälineet (MMM 70/01.02/2018)

Olemme tyytyväisiä siihen, että nyt lausuttavana olevassa valtioneuvoston asetusluonnoksessa (MMM 70/01.02/2018) kansallisesti merkityksellisistä haitallisista vieraslajeista kiellettäisiin myrkyjen ja myrkytettyjen tai tainnuttavaa ainetta sisältävien syöttien sekä tainnuttavien ja tappavien elektronisten laitteiden ja sähkölaitteiden käyttö vieraslajisen eläimen pyydystämiseen ja tappamiseen.

Pidämme myös eläinten hyvinvoinnin kannalta hyvänä sitä, että pesukarhun, supikoiran tai rämemajavan tappamiseen ei saisi käyttää ilma-asetta.

Suomen Riistakeskuksen lausunnon (8.11.2018) mukaan rautojen heikon tappotehon sekä muille lajeille aiheuttaman uhan vuoksi rautojen salliminen pyyntimenetelmänä supikoiralle ja pesukarhulle ei ole perusteltua. Eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta heikkotehoinen ja muillekin kuin pyydettyville lajeille vaaraa aiheuttava pyynti- tai tappomenetelmä ei ole hyväksyttävä, kun parempia menetelmiä on olemassa. Esimerkiksi eläimen pitkittynyt kuolema rautaan, joka ei vastoin odotuksia olekaan tappanut eläintä heti, ei ole eläimen hyvinvoinnin kannalta eikä eettisesti hyväksyttävää. On myös mahdollista, että rautaan joutuu sellaisen lajin yksilö, joka ei ole pyynnin kohteena. Eläinten hyvinvointikeskus suhtautuu siksi kielteisesti rautojen käyttöön pyyntimenetelmänä.

Haitallisen vieraslajin pyynti vain metsästyskortin suorittaneille

Suomen Riistakeskuksen lausunnossa vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamisesta (8.11.2018) todetaan, että nisäkkäisiin ja lintuihin liittyvissä toimenpiteissä käytettävät menetelmät vaativat lähes poikkeuksetta metsästyksen asiantuntemusta.

Olemme Eläinten hyvinvointikeskuksessa huolissamme siitä, että haitallisten vieraseläinlajien yksilöiden pyynti tulisi mahdolliseksi metsästyskortittomille henkilöille. Riskinä on, että pyydettyville eläimelle aiheutetaan tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Metsästyskortin suorittamiseen kuuluu eläinten lajintunnistus, lopetusmenetelmien tuntemus ja metsästyksen eettisiin sääntöihin tutustuminen. Haitallisten vieraseläinlajien pyynnissä tulisi myös vaatia metsästyskortin suorittamista.

Pesintäaikainen ja pesän rauhoittaminen tulisi säilyttää myös haitallisilla vieraslajeilla

Metsästyslaissa annetaan mahdollisuus säätää asetuksella riistaeläinten rauhoitusajoista. Supikoira-, pesukarhu-, rämemajava- ja minkkinaaras, jota saman vuoden jälkeläinen seuraa, ovat nyt metsästysasetuksen nojalla rauhoitettuja touko-, kesä- ja heinäkuun ajan. Mikäli lajit muutetaan rauhoittamattomiksi, poistuu mahdollisuus niin kutsuttuun pesintäaikaiseen rauhoitukseen. Poikasten emon tappaminen aiheuttaa poikasille tarpeetonta kärsimystä ja voi esimerkiksi johtaa poikasten nääntymiseen. Yksi keino välttää edellä mainittu hyvinvointihaitta on supikoirien pyynnin ajoittaminen kevättalvelle ennen poikasten syntymää, kuten todetaan ehdotuksessa haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmaksi ja leviämistä koskevaksi toimintasuunnitelmaksi (Huusela-Veistola ym., 2019).

Myös piisamin pesän rauhoittaminen on syytä pitää edelleen mahdollisena, sillä pesän tuhoaminen voi aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä piisamin poikasille. Ehdotuksessa haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmaksi ja leviämistä koskevaksi toimintasuunnitelmaksi (Huusela-Veistola ym., 2019) todetaan, että piisamin pyyntiä suositellaan jatkettavaksi edelleen, mutta Suomessa ei tällä hetkellä ole tiedossa sellaisia alueita, joissa piisamikannan todettaisiin aiheuttavan niin suurta haittaa, että kannan rajoittamisen toimia tulisi alueille erityisesti kohdistaa.

Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 16 §:n muutoksesta puuttuu asetuksenantovaltuus vieraslajeihin kuuluvien eläinten hyvinvoinnin suojelemiseksi

Pidämme puutteena sitä, että vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 16 §:n pyydystämistä ja tappomenetelmiä koskeva asetuksenantovaltuus ei mahdollista menetelmien rajoittamista itse vieraslajeihin kuuluvien eläinten hyvinvoinnin suojelemiseksi. Asetuksenantovaltuus koskee esityksen mukaan ainoastaan muita kuin pyydystämisen ja tappamisen kohteena olevia lajeja. Asetuksenantovaltuus tulee olla myös vieraslajeihin kuuluvien eläinten hyvinvoinnin suojelemiseksi.

Helsingissä 6.3.2019

Eläinten hyvinvointikeskus EHK
Satu Raussi ja Tiina Kauppinen

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Lähteet

[Eläinten hyvinvointikeskuksen lausunto maa- ja metsätalousministeriölle valtioneuvoston asetukseen metsästysasetuksen muuttamisesta, 15.2.2019](#)

[Eläinten hyvinvointikeskuksen lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16:n § ja metsästyslain muuttamisesta \(HE 286/2018 vp\), 28.1.2019](#)

[Huusela-Veistola, E., Holmala, K., Hyvönen, T., Kauhala, K., Rytteri, T., Tuhkanen, E-M. & Urho, L. 2019. Ehdotus haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmaksi ja leviämistä koskevaksi toimintasuunnitelmaksi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 5/2019](#)

[Suomen riistakeskuksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamisesta, 8.11.2018](#)

